

vaikka tuo puhdistava myrsky lähestymistään lähestyy — kaikki tämä ei voi estää uuden päivän koittoa, se päivä koittaa sittenkin kerran koko ihmiskunnalle, ja se loistaa sille silloin ihmeteltävän kauniissa, häikäisevän ihanassa valossa.

PUHE ITSENÄISYYSKYSYMYKSESTÄMME.

Toverit, kansalaiset!

Epäilemättä moni teistä ihmettelee sitä, että minä tässä esiinnyn puhujana vähää ennen valtiopäivämiesvaaleja. Enhän minä pyri enkä ole pitkäänkään aikaan pyrkinyt kansanedustajaksi ja olenhan minä yleensäkin vetäytynyt syrjään poliittisesta elämästä, vaikk'ei-vät mielipiteeni silti vähääkään ole muuttuneet. Päinvastoin voin sanoa kuten Anatole France, Ranskan suuri kirjailija, että olen tullut yhä enemmän vakuutetuksi sosialismin oikeutuksesta.

Kun minä nyt kuitenkin pyynnöstä esiinnyn tässä tilaisuudessa, teen sen aivan erityisistä syistä. Minun täytyy näet sanoa kuten Venäjän kuuluisa apostoli Leo Tolstoi, kun hän näki, että hänen maansa ja maailman asiat yleensä menivät huntingolle: »minä ei voi vaieta» (Я не могу замалчать.) Minäkin puolestani näen, että nyt suuren suuret arvot ovat kysymyksessä, arvot, jotka uhkaavat muuttua arvottomiksi.

Ja mitkä ovat sitten nuo arvot? Ensiksi: *isänmaani, kansani koko sisäinen itsenäisyys*, ja toiseksi: *koko ihmiskunnan tulevaisuus ja onni*, ja sentakia en minä voi vaieta, minun täytyy puhua, sillä äänettömyys olisi nykyhetkellä rikos.

Jokainen kansalainen tässä maassa tietää, että tämän vuoden valtiopäivillä niiden lainmukainen enemmistö teki päätöksen Suomen sisäisestä itsenäisyydestä, joka

tänään eduskunnassa sai vahvistuksen. Mikä merkitys oli tällä päätöksellä? Se merkitsi, että Suomen kansan lainmukainen eduskunta julisti Suomen sisäisesti itsenäiseksi, ja jos Suomen kansan *koko* eduskunta olisi katsonut sen päteväksi, *koko tämä kansa* olisi julistanut itsensä sisäisesti autonomiseksi: verrannollisesti siis samaa kuin kolmannen säädyn (le tiers etat) julistus Ranskan vallankumouksessa v. 1789, että se nyt edusti Ranskan kansaa. Jokainen historian tutkija ja tuntija myöntää, että viimeksimainittu julistus oli mitä suurimmassa määrässä vallankumouksellinen kuningasvaltaan ja aateli- ja pappissäädyn valta-asemaan katsoen, ja kuitenkin tämä päätös oli aivan välttämätön ja historiallisesti oikea. Vallankumouksen aikana tehdään yhä vain vallankumouksellisia päätöksiä — tätä yhä uudistuvaa tosiseikkaa eivät *vanhoillaan-olijat* ja laillisuuden sankarit milloinkaan *tahdo* ymmärtää. Silloin ei sovi liioin puhua vanhentuneista laeista ja vanhentuneesta oikeudesta, sillä *laki ja oikeus ovat täsmälleen semmoisia kuin vallassa olevat luokat ovat ne luoneet*, ja kun näitten luokkien valta vallankumouksessa murtuu, muuttuvat myöskin äkkiä nuo vanhentuneet lait ja säädökset. Sen ovat monen monet porvarillisetkin valtio- ja taloustieteilijät myöntäneet.

Ja mikä seuraa tuosta eduskunnan tekemästä päätöksestä? Se, että Suomen kansan syvät rivit pääsevät valtaan the upper ten thousand'in, yläluokan kustannuksella. Mutta tätähän ei yläluokkamme mitenkään tahtonut: täytyi turvautua venäläiseen valtiomahtiin ja — eduskunta hajoitettiin ensin sanoilla ja sitten pistimillä ja vihdoin sineteillä.

On vanha historiallinen totuus, että kun toinen kansa tahtoo pitää toista kurissa ja alamaisuudessa, tuo kansa turvautuu toisen kansan ylimystöön ja yläluokkaan, ja päinvastoin, että sama yläluokka, kun alemmat kansankerrokset sitä ahdistavat, hakee turvaa omia kansalaisiaan vastaan tuosta ahdistavasta vallasta pönkitäöksensä siten horjuvaa valtaansa. Tästä voisi esittää

lukemattomia esimerkkejä muinaiskreikkalaisten, juutalaisten ynnä muitten kansojen historiasta. Ja kun 1880-luvulla suomenmieliset kävivät suurta taisteluaan ruotsinmielisiä vastaan tässä maassa — sekin pääasiallisesti taistelua vallasta ja etuoikeuksista — väittivät edelliset ja heidän myöhemmin tunnustettu johtajansa prof. Danielson, että Suomen silloinen eduskunta ei edustanut Suomen kansaa. Ja nyt — kun koko porvaristo on siinä vähemmistönä, on nähtävästi tämän porvariston käsitys sama, koska sen Venäjän valtiomahdin kanssa yhdessä täytyy turvautua eduskunnan hajoittamiseen. Mutta Suomen syvät rivit tulevat epäilemättä ensi vaaleissa näyttämään, kutka tässä maassa oikeastaan edustavat Suomen kansaa, porvaristoko vai köyhälistö.

Mahdollista on, että yläluokka olisi ilman mitään suostunut jonkinlaiseen Suomen sisäisen itsenäisyyden julistukseen, jos sillä eduskunnassa olisi ollut enemmistö ja se siis yhä edelleen olisi saanut riistää ja sortaa alaluokkaa. *Sosialismin pelko ja vallan kadottaminen oli siis hirveämpää kuin vieraan vallan laskeminen itsenäimään Suomen kansan sisäisestä itsenäisyydestä!* Sentakia ovat monin paikoin, missä ehkä jotakin sen kautta olisi voitettavissa, kaikki porvaripuolueet yhtyneet sosialismia vastaan. Ja vaikka eduskunnan täysin laillinen päätösvalta evättiin ja Suomen itsenäisyyskysymys hylättiin, ovat porvarilliset nyt perästäpäin itse ruvenneet sen apostoleiksi, vieläpä paikoittain viitanneet siihen, että sosialistien itsenäisyysjulistus olisi muka ollut vaillinainen, toisin sanoen he ovat ruvenneet käyttämään *vaalisyöttinä* Suomen itsenäisyyskysymystä. Sillä ilmeistä on, että jos sosialistit vaaleissa voittavat, *porvarit taas peräytyvät ja vanhan taktiikan mukaan turvautuvat uudestaan Venäjän hallitusvaltaan*, joka porvarien hiljaisella suostumuksella uudestaan hylkää itsenäisyys ehdotuksen, elleivät olot Venäjällä siksi ole kääntyneet enemmän vasemmalle. Mutta silloin ei ainakaan enää kelpaa se nyt paljon käytetty

vastaväite, että Suomen kansa ei olisi kyllin kypsä tällaiseen täydelliseen sisäiseen itsenäisyyteen, koska porvarit itse ovat tätä itsenäisyyttä vaalivalttina käyttäneet. *Ja historia langettaa hirveän tuomion tällaisesta vehkeilystä.*

Porvaristo on puolestansa sosialisteja vastaan väittänyt, että nämä ovat saaneet apua viime aikoina Venäjän sotaväeltä, mutta ero porvariston ja köyhälistön saaman avun välillä on sittenkin suunnattoman suuri. Sillä porvariston avustajat eivät tahdo antaa Suomen kansalle sisäistä itsenäisyyttä, kun taas köyhälistön avustajat semmoisen myöntävät, bolshevikit suuremmankin kuin eduskunnan päätös sisältää. Ja jos tämä venäläinen sotaväki, jossa on melkein pelkästään proletaarisia aineksia, joskus onkin aseellisenä ollut tukemassa Suomen köyhälistön vaatimuksia porvaristoa vastaan, niin se silloinkin on edistänyt Suomen kansan vapauttaistelua, vapaustaistelua, jota porvarimme ennen ja nyt asestetuilla porvarikaarteilla ja poliisivoimilla itse voimiensa mukaan ovat vastustaneet ja jota taistelua hyvin voi verrata Engelbrekt'in talonpoikaiskapinaan »herroja» vastaan, josta suomettarelainen prof. E. G. Palmén (Suomen valtiopäiväin historia, siv. 7) myötätuntoisesti lausuu: »1400-luvulla tunkeutui asestettujen talonpoikaisjoukkojen johtaja Engelbrekt kutsumatta herrojen neuvotteluihin, vaatien kansan tahdon noudattamista. Viittaus edustalla olevaan aseelliseen joukkoon riitti taivuttamaan korkeita herroja päätökseen, johon eivät muuten olisi taipuneet.» Ja jos venäläiset sotilaat valitettavasti paikoittain samoin kuin kotimaiset huligaanimme ovat ryhtyneet väkivaltaisiin ja anarkisiin tekoihin, joita heidän paremmat kumppalinsa paheksuvat, niin on muistaminen, että me vielä seisomme aivan vallankumouksen keskellä, jolloin tällaiset surkeat tapahtumat aina siellä ja täällä kuuluvat päiväjärjestykseen.

Suomen eduskunnan yllämainittua enemmistöpäätöstä vastaan on toiselta puolen huomautettu, että se

myöntää kansaneduskunnalle liian suuren vallan ja peloittimeksi on huomautettu Ruotsin-aikaisesta »vapauden aikakaudesta», jolloin »valtiopäivät pääsivät valtamiehiksi, — niinkin suuressa määrässä, etteivät olleet sidotut niitäkään lakeja noudattamaan, jotka itse olivat tehneet». (Palmén.) Tämä viittaus tuohon »vapaudenaikaan» on aivan sopimaton, sillä nykyään vallitsee yleinen äänioikeus ja sen nojalla valitut edustajat ovat *koko* kansan palvelijoita ja koko muun valtakoneiston tulee myöskin olla kansaneduskunnan, s. o. koko kansan palvelija. Ja tämä on nyt aivan toista kuin »vapauden ajan» klikkivalta. Ja jokaisen, joka tuommoista esittää, pitäisi sitä paitsi tietää, että esim. Englannissa, jonka parlamentaarista valtiomuotoa porvarillisella taholla niin kehuaan, kuninkaan valta on melkein mitätön ja että Englannin pääministeri (prime minister) on sen todellinen hallitsija ja että ministeriö eroaa, jos eduskunta kieltää yhdenkään pennin kulunkiarviosta. Mutta meillä kiittää hallituksen pää Venäjän väliaikaista hallitusta, kun se ei myönnä Suomelle suurempaa vapautta kuin Englanti australialaisille siirtomaillensa voidaksensa niinkuin Englantikin tärkeimmissä tapauksissa »ratkaisevasti sekaantua» toisen kansan sisäisiin asioihin.

*

Manalle mennyt suuri kansan ystävä Bebel lausui eräässä puheessaan, jonka hän piti pyynnöstä suuressa ylioppilaskokouksessa Berlinissä 20 vuotta sitten (k. minun »Tulevaisuutta kohti», s. 202) seuraavasti: »On monenlaisia ihanteita. Ihanteena voi olla hyvän toimeentulon hankkiminen. Se ei ole mitään paha! En minäkään sitä paheksu. Ihanteena voi myöskin olla isänmaan edistäminen — todellinen edistäminen, s. o. kansansa edistäminen. Tämäkin on kaunis ihanne. Mutta löytyy kolmaskin ihanne: ihanteena voi olla koko ihmiskunnan edistäminen, ja tämä on kaikkein korkein ihanne, tämä ihanne on meillä, ja tämän ihanteen hankki-

miseen minä kehoitan teitä.» Niin, ihmiskunnan edistyminen ja onni on tosiaan *näissäkin vaaleissa* meidän toinen suuri tehtävämme. Jokaisen jalon ihmisen korkeimpana ihanteena on koko ihmiskunnan menestys. Mutta se ei ole vain jokaisen jalon ihmisen, se on myös jokaisen kansankin korkeimpana ihanteena. Jokaisen kansan tulee *etenkin eduskuntansa kautta* vaikuttaa tämän korkeimman ihanteen toteuttamiseksi. Ja se tapahtuu siten, että *eduskunta kansansa nimessä ennen kaikkea harrastaa syvien rivien kohottamista valoon ja vapauteen*, ja tämä ei voi tapahtua muuten kuin onnellisempien kansalaisten, beati possidentes'ien, kustannuksella. Eduskunta on sentakia niin kokoonpantava, että esim. kahdeksantuntisen työpäivän ja harvainvallan poistamisen ohessa kaupunki- ja maalaiskunnissa työkyvyttömyys- ja vanhuudenvakuutuslaki säädetään työväelle, jonka työkyvyttömyyden ja vanhuuden päivät eivät ole turvatut, kuten ovat muitten kansalaisten, ja että lukemattomat muut perinpohjaiset uudistukset yhteiskunnallisissa olosuhteissa saadaan aikaan. Olen jo ennenkin jossain huomauttanut Englannin suuren ajattelijan Mill'in lausunnosta, ettei milloinkaan toinen kansanluokka muuten kuin pelosta tai pakosta huolehdi toisen kansanluokan eduista. Ja sen takia täytyy jokaisen kansanluokan huolehtia omista eduistaan ja käyttää siihen tarkoitukseen kaikki sopivat keinot, jotka sillä on käytettävissä. Mutta sosialistit ovat tässä suhteessa paljon paremmassa asemassa kuin heidän vastustajansa, sillä samalla kuin he ajavat omia etujansa, s. o. suuren enemmistön tilan kohottamista, he myöskin ajavat koko ihmiskunnan asiaa, *joka nyt juuri on ja jonka tulee olla syvien rivien kohottaminen kaikissa maissa täydelliseen tasa-arvoisuuteen muitten kansainesten keralla* niin, että vihdoin aikaisemmin tai myöhemmin syntyy yksi ainoa *veljeskunta*, jonka jäsenet, mikäli se tässä maailmassa on mahdollista, ovat sekä taloudellisissa että muissa suhteissa yhtä onnellisia.

Mutta tämän korkean päämaalin voi kansaneduskunta

saavuttaa, jos yhä *uusia joukkoja* liittyy entisiin taistelujoukkoihin tietoisina siitä, että he taistelevat suuren ja *jalon aatteen puolesta: suurten kansanjoukkojen kohottamiseksi syvästä alennustilasta kauniimpaa ja valoisampaa tulevaisuutta kohti*. Ja tosiaankin meidän riveihimme liittyy joka päivä uusia joukkoja, jotka ymmärtävät, että *ainoa tie ihmiskunnan pelastukseen kulkee sosialismin kautta*. On saatu nähdä, mitä prof. Palmén lausuu vuosien 1904—5 valtiopäivistä (Suom. Valt. Hist., s. 89): »On kutsuttu kansan suuret joukot taisteluun, mutta on saatu nähdä, etteivät ne tyydy olemaan kokennettavia joukkoja, heissä palaa halu nähdä omin silmin ja halu ottaa johto omiin käsiin.» Niin, sosialismi edistyy huikaisevalla vauhdilla. »Eppure si muove», lausui Galilei, kun vaadittiin häntä luopumaan väitteestään, että maa liikkuu auringon ympäri: kaikista vastuksista huolimatta sosialismikin ryntää eteenpäin. Ja minä olen vakuutettu siitä, että näissäkin vaaleissa tämä joukko lisääntyy ja että se ymmärtää äänestämällä varsinaisen kansan edustajia, sosialisteja, samalla edistävänsä, ellei vielä omia, niin ainakin lapsiensa ja lastenlapsiensa etua ja onnea, edistää isänmaansa ja kansansa todellista etua, edistää koko ihmiskunnan kohottamista entistä paljon korkeammalle asteelle. En tahdo sanoa kuten Kjerenski »kirottu olkoon se, joka poistuu rivistä», vaan minä sanon: siunattu olkoon se, joka muistaa velvollisuudekseen etupäässä palvella kansaansa ja ihmiskuntaa, palvella niitä, jotka kärsivät, niitä, jotka näkevät niin vähän iloa, niitä, jotka »varjossa elävät».

28.9.17.

ITSENÄINEN SUOMI.

Se on siis totta! Se ei ole unelma, ei kangastus, jotka molemmat realistisen maailman ulkopuolelta loihdivat esille ihmeen ihania kuvaelmia, mutta heti kun ovat